

AP1: STATUS FOR DANMARKS BIODIVERSITET

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Ny opgørelse af Danmarks natur viser fortsat tilbagegang for arter og naturtyper

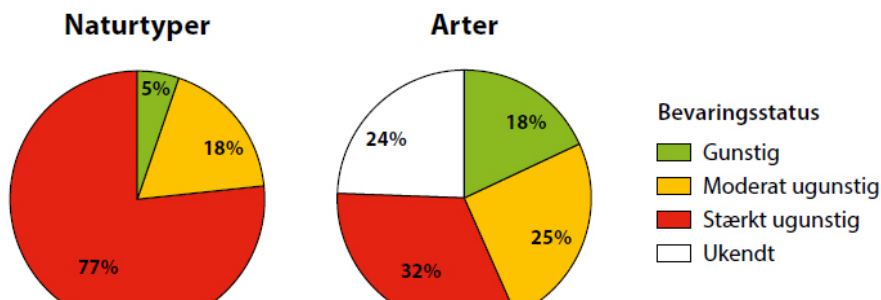
Hvert sjette år skal Danmark afrapportere til EU, hvordan tilstanden er for en række naturtyper og arter som Danmark har et særligt ansvar for at bevare, beskytte og sikre på EU niveau.

På den baggrund udarbejder Århus Universitet hvert 6. år en rapport til EU (artikel 17. afrapportering). Rapporten giver et overblik over tilstanden (bevaringsstatus) for de danske naturtyper og et udvalg af planter og dyr. Se rapporten [her](#). Rapporten giver et overblik over status for Danmarks biodiversitet.

STATUS FOR ARTER OG NATURTYPER

Det overordnede billede af de undersøgte arter og naturtyper er, at naturen har det rigtig skidt. Det gælder både inden for og uden for Natura 2000 områderne:

- Af de 60 undersøgte naturtyper er 95 pct. i enten stærkt ugunstig eller moderat ugunstig bevaringsstatus (rød og gule andel af lagkagen herunder).
- Af de 84 undersøgte arter er 57 pct. i stærkt eller moderat ugunstig status (rød og gule andel af lagkagen herunder).

Figur 1. Den procentvise fordeling af bevaringsstatus for de 60 naturtyper og 84 arter omfattet af habitatdirektivet. Kilde: Bevaringsstatus for naturtyper og arter – 2019, Videnskabelig rapport fra DCE, nr. 340, 2019.

Dermed er der meget langt til Habitatdirektivets mål om at sikre gunstig bevaringsstatus for alle de arter og naturtyper, der er vurderet.

KRITERIER FOR GUNSTIG BEVARINGSSTATUS

Bevaringsstatus er ifølge Habitatdirektivet summen af alle de forhold, der indvirker på en naturtype eller en art ud fra de 4 parametre vist i figur 2.

Figur 2: Viser hvordan bevaringsstatus fastslås ud fra del-status på fire grundlæggende parametre. Kilde: Bevaringsstatus for naturtyper og arter – 2019, Videnskabelig rapport fra DCE, nr. 340, 2019. Klik på billedet for at se det større.

For hvert af de fire forhold vurderes status som gunstig (grøn), moderat ugunstig (gul), stærkt ugunstig (rød) eller ukendt (hvid). Hvis der er fire gunstige vurderinger, eller tre gunstige og én ukendt, er den samlede bevaringsstatus gunstig. Er blot én af delvurderingerne stærkt ugunstig er bevaringsstatus stærkt ugunstig. Er én eller flere delvurderinger moderat ugunstig og ingen er stærkt ugunstig, så er bevaringsstatus moderat ugunstig, og i de øvrige tilfælde er bevaringsstatus ukendt.

VURDERING AF NATURTYPERNE

I Danmark findes der 60 naturtyper, fra listen på habitatdirektivets Bilag I. Der er otte marine naturtyper, otte ferskvandsnaturtyper og 44 terrestriske naturtyper, hvoraf 10 er skovnaturtyper. For hver habitatnaturtype vurderes areal, udbredelsesområde, struktur/funktion og fremtidige udvikling for hver biogeografisk region (Danmark har 2, den kontinentale og den atlantiske). For naturtyperne er det især "struktur og funktion" der er ugunstig (fx artssammensætning,

tilgroning, hydrologi, næringsstatus).

Vurderingerne af status omfatter hele det nationale areal i hver af de to biogeografiske regioner, men det er kun inden for Natura 2000-områderne, medlemslandene er forpligtet til at gøre en indsats for at forbedre den nationale status.

VURDERING AF ARTERNE

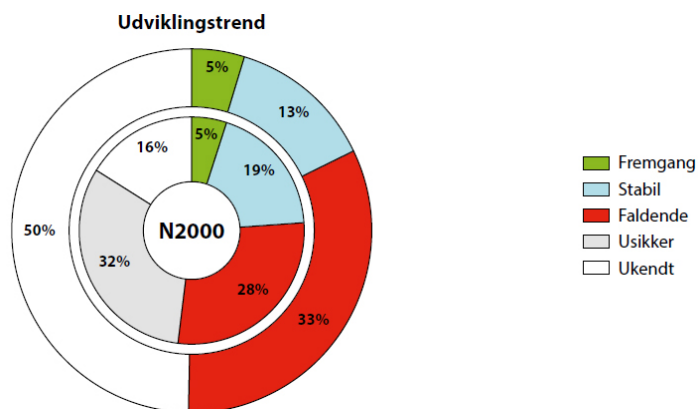
På samme måde som for habitatnaturtyperne vurderes de 82 arter på Habitatdirektivets Bilag II, IV og V, der forekommer i Danmark. Habitatarters udbredelsesområde, bestandsstørrelse, levestedernes tilstand og fremtidige udvikling vurderes, og der udarbejdes en samlet vurdering af artens bevaringsstatus inden for hver af de to biogeografiske regioner på samme måde som for naturtyperne bare relateret til arter.

For arterne er det "bestandsstørrelse" der ofte vurderes ugunstig (= nødvendig størrelse for at sikre arten på længere sigt).

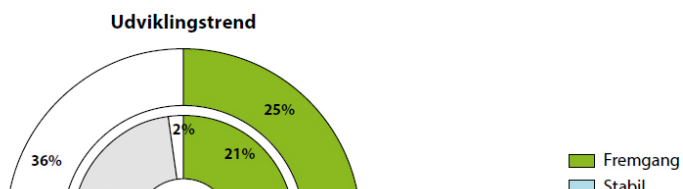
UDVIKLINGSTENDENSER

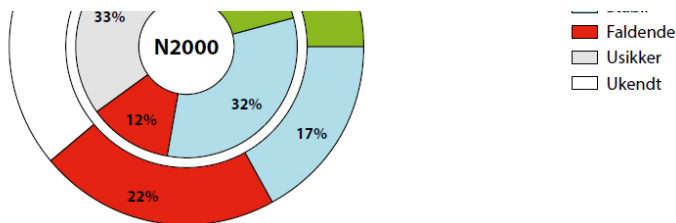
I artikel 17 afrapporteringen indgår også en analyse af udviklingen i den foregående 12-års periode. DCE har i 2019 anvendt de samme metoder som ved sidste rapportering i 2013, men opdaterede retningslinjer fra EU og et forbedret datagrundlag har i flere tilfælde gjort at der ikke kan laves en direkte sammenligning. Derfor er det relevant at se på udviklingstendenserne. For flertallet af naturtyper og arter er udviklingstendenserne beregnet ud fra overvågningsdata og er derfor ikke påvirket af ændrede analyse- og opgørelsesmetoder.

Naturtyper:

Arter:

Figur 3. Den procentvise fordeling af udviklingstendenser for hhv. naturtyper og arter, hhv. indenfor (inderste ring) og for hele landet (yderste ring). Kilde: Bevaringsstatus for naturtyper og arter – 2019, Videnskabelig rapport fra DCE, nr. 340, 2019.

For naturtyperne viser udviklingstendensen over de sidste 12-års periode (2007 – 2018) en fremgang for 5 pct. af naturtyperne (3 marine), 13 pct. er stabile og 33 pct. er vurderet i tilbagegang. For halvdelen af naturtyperne kan der ikke angives en udviklingstendens.

For arterne er 25 pct. vurderet til at være i fremgang, 17 pct. er stabile og 22 pct. er i tilbagegang. For 36 pct. af arterne kan der ikke angives en udviklingstendens endnu.

HVOR KOMMER DATA FRA?

Data og beregninger er tilvejebragt fra det nationale overvågningsprogram NOVANA (et integreret overvågningsprogram for vandmiljøet og den terrestriske natur i Danmark). Det giver en systematisk overvågning af den terrestriske natur.

HVAD SKAL DER TIL FOR AT SIKRE BEDRE FORHOLD FOR ARTER OG NATURTYPER?

På baggrund af artikel 17 afrapporteringen, er DCE blevet bedt om at give deres bud på de vigtigste og mest omkostningseffektive indsatser for at opnå gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter, og biodiversiteten generelt.

Herunder oplystes DCE's anvisninger til, hvad der skal til for at sikre mere omkostningseffektive indsatser:

- Effektiv beskyttelse mod fjernelse og ødelæggelse af levesteder
- Genopretning af naturlig hydrologi og dynamik
- Skabelse af større rummelig sammenhæng
- Større fokus på det mest unikke

FOKUS PÅ EN MERE MÅLRETTET INDSATS INDEN FOR EKSISTERENDE NATURA 2000 OMRÅDER

DCE blev ligeledes bedt om at svare på, om der er habitatnaturtyper, hvor supplerende

udpegninger og/eller genopretning af arealer med naturtypen er vigtig eller nødvendig for at opnå gunstig bevaringsstatus. DCE konkluderer her, at det er vigtigere i første omgang at sikre en bedre beskyttelse og forvaltning af eksisterende levesteder, samt sikre naturlig dynamik inden for de eksisterende Natura 2000 områder, frem for at igangsætte en tung proces med at udpege nye Natura 2000 områder. De påpeger dog også, at der er brug for en målrettet indsats i de naturområder, der i dag rummer den mest beskyttelseskrævende biodiversitet i hele landet – både inden for og uden for Natura 2000 områderne.

HVORDAN KAN LANDMÆND BEDST BIDRAGE TIL AT FREMME BIODIVERSITETEN?

Netop for at sikre en målrettet og omkostningseffektiv indsats anbefaler vi på SEGES altid at landmænd prioritere deres naturindsats med udgangspunktet i "Brandmandens lov":

- BEVARE værdifulde arealer med høj naturværdi
- BESKYTTE og forbedre delvist ødelagte arealer med potentielt høj naturværdi
- GENOPRETTE og lave ny natur i sammenhæng med eksisterende

Konkret har det udmøntet sig i vores anbefalinger til en langt mere målrettet forvaltningsindsats på de mest værdifulde naturarealer. Læs f.eks. vores anbefalinger i [denne artikel](#), som er udarbejdet på baggrund af konkret projekterfaringer.

Læs mere om SEGES' generelle anbefaling til landmænd på www.seges.dk/natur.

Her kan bl.a. hentes inspiration til, hvad man skal holde øje med, for at se om den indsats der bliver gjort på naturarealerne, er god for biodiversiteten i folderen: [Indikatorer for god naturtilstand](#)